

## KALENDARIUM DWUDZIESTU PIĘCIU SEMINARIÓW – OD BIERUTOWIC (1988) DO WAŁBRZYCHA (2025)

### CALENDAR OF TWENTY-FIVE SEMINARS – FROM BIERUTOWICE (1988) TO WAŁBRZYCH (2025)

Jerzy Górecki, Edyta Sermet – AGH Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie

#### Tak to się zaczęło

Po raz pierwszy, w roku 1988, spotkaliśmy się w Bierutowicach – tak w szybkowym PRL-u nazywano górną część Karpacza ze słynną Świątynią Wang u stóp Śnieżki (fig. 1). To był czas niepokoju społecznych, prób realizacji reformy gospodarczej, benzyny na kartki i zarazem nadziei na „okrągły stół” niosący przemiany ustrojowe.

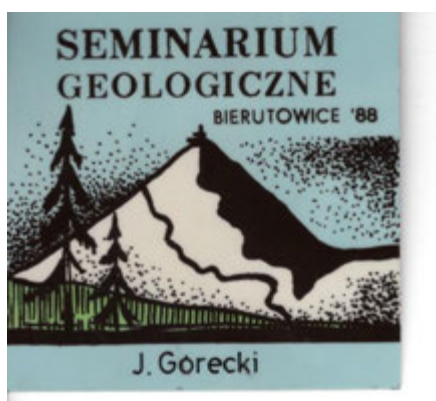


Fig. 1. Identyfikator uczestnika pierwszego seminarium  
Fig. 1. First Seminar Participant ID

Pomysł seminarium poświęconego metodyce rozpoznawania i dokumentowania złóż kopalni stałych zrealizowano z inicjatywy Profesora Marka Niecia, ówczesnego docenta z krakowskiej AGH, przewodniczącego Komisji Zasobów Kopalni przy Ministrze Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych, kierującego nieprzerwanie do dziś komitetem naukowym kolejnych seminarium.

Zaczynaliśmy w odmiennej rzeczywistości ustrojowej, w warunkach gospodarki centralnie planowanej, pod rządami ustawy Prawo geologiczne z roku 1960. Organizacji seminarium podjęły się:

- Zakład Geologii Górniczej Instytutu Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH w Krakowie,
- Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu,
- Zakład Podstaw Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN w Krakowie,

przy współudziale Komisji Zasobów Kopalni.

W gościnnym Domu Wypoczynkowym PG – Wrocław „Kwarcyt” zjawilo się aż 110 uczestników, którzy wypełnili cały obiekt łącznie z pokojami wieloosobowymi. Opłata za uczestnictwo w obradach i zapowiadanej sesji terenowej

wynosiła 19 500 zł (średnia pensja w 1988 roku to około 53 tysiące złotych). Zgłoszono 37 referatów i komunikatów, będących odpowiedzią na potrzebę głębokich zmian w dokumentowaniu geologicznym złóż. Materiały seminarium w nakładzie ponad 300 egzemplarzy wydrukował Zakład Graficzny Akademii Górniczo – Hutniczej, a opublikowało Wydawnictwo AGH (fig. 2).

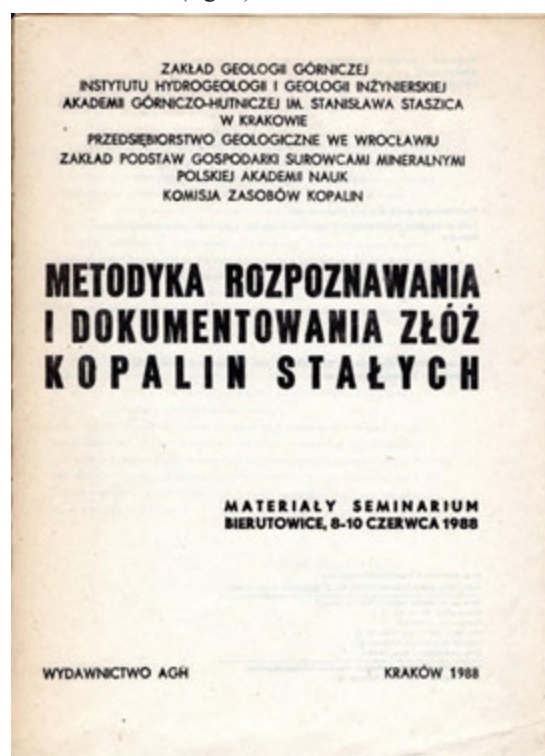


Fig. 2. Materiały Seminarium w Bierutowicach  
Fig. 2. Conference proceedings in Bierutowice

Wykład Inauguracyjny pt. „Kierunki doskonalenia metodyki dokumentowania złóż kopalni stałych” wygłosił „ojciec chrzestny” seminarium – Marek Nieć. Podczas sesji plenarnej i obrad w trzech sekcjach problemowych odnotowano 33 wystąpienia autorów referatów i wiele głosów w dyskusji. Cennym rozwinięciem dwudniowych obrad była całodzienna sesja (konferencja) terenowa poświęcona problematyce rozpoznawania i dokumentowania złóż cyny i ochrony środowiska. Zaopatrzeni w przewodnik sesji terenowej odwiedziliśmy bogatą bazę rdzeni PG – Wrocław w Krobicy i pojechaliśmy zobaczyć kopalnię kwarcu w Rozdrożu Izerskim.

Opublikowane wnioski z seminaryjnej dyskusji wykorzystano w pracach nad oczekiwaną zmianą prawa geologicznego i górniczego.

### Na przelomie wieków. Siedem seminariów w XX w. i osiemnaście w bieżącym stuleciu

Sukces pierwszego seminarium skłonił niezmienny zespół organizatorów do kontynuacji spotkań poświęconych doskonaleniu metodyki rozpoznawania i dokumentowania złóż. Postanowiono, że II Seminarium odbędzie się za dwa lata. Któż mógł przewidzieć, że ważność tematyki obrad i rosnące zainteresowanie uczestników przerodzi kolejne spotkanie w istotne, cykliczne wydarzenie trwające od końca XX w. do trzeciej dekady XXI stulecia? Pierwotnie seminaria odbywały się co dwa lata, a od roku 2013 – corocznie, z wyjątkiem „pandemicznego” roku 2020. Organizowano je na terenie całego kraju, w Sudetach i na Przedgórzu Sudeckim, w Karpatach i Zasadlisku Przedkarpaccim, w Górach Świętokrzyskich, na Lubelszczyźnie i nad Bałtykiem, w wielu innych miejscach, m.in. od sudeckich ośrodków turystycznych po Augustów i od bieszczadzkiej Czarnej po Międzyzdroje (fig. 3). Przypomnijmy tę naszą podróż. Niech to będzie diariusz niezapomnianych spotkań – okazja do wspomnień i sentymentalnych powrotów w miejsca ważne dla naszego pięknego zawodu.



Fig. 3. Miejsca lokalizacji seminariów  
Fig. 3. Seminar locations

### No to po kolei...

#### Rok 1990

Jesień tego roku witaliśmy w Karpaczu. To był kolejny, burzliwy rok przemian ustrojowych i zarazem wejścia w okres hiperinflacji. W godle państwowym przywrócono orła białego w koronie. Zaczęły działać pierwsze komercyjne stacje radiowe i lokalne telewizje. Odbyły się wolne wybory do samorządu terytorialnego, a na szczyblach władzy wybuchła „wojna na górze”.

II Seminarium poświęciło wiele uwagi specyfice dokumentowania złóż kopalin skalnych, geofizycznemu wspomaganie prac dokumentacyjnych i postępowi informatyki w dokumentowaniu geologicznym. Trwały dyskusje nad szykowaną „małą nowelizacją” praw geologicznego i górniczego. Sesję terenową w rejonie Jaroszowa zdominowały zagadnienia nieszablonowości dokumentowania i eksploatacji glin ogniotrwałych i kopalin kaolinowych.

#### Rok 1992

Późną jesienią spotkaliśmy się w Szklarskiej Porębie.

Rok poprzedni przyniósł wreszcie ustawy o zmianie ustawy z roku 1960 Prawo geologiczne i o zmianie dekretu z roku 1953 Prawo górnicze. Wprowadzono m.in. zasady i tryb udzielania koncesji oraz system opłat za wydobywanie kopalin. Na III Seminarium mówiono już o kształcie zupełnie nowej ustawy Prawo geologiczne i górnicze – dyskusje na ten temat i procedury legislacyjne miały trwać jeszcze kilkanaście miesięcy.

Był to rok, gdy w portfelach Polaków pojawił się banknot 2 000 000 zł (Dwa Miliony Złoty!).

Od tamtego roku do grona organizatorów seminarium dołączył „Poltegor – Instytut” Instytut Górnictwa Odkrywkowego z Wrocławia. Ta współpraca Zakładu Geologii Górniczej AGH (dziś Katedry Geologii Żyłowej i Górniczej AGH) i „Poltegoru...” trwa nieprzerwanie i owocnie do dziś.

W dyskusjach na seminarium zwracały uwagę możliwości stosowania metod geostatystycznych w dokumentowaniu złóż. Listopadowa pogoda nie sprzyjała wprawdzie organizacji sesji terenowych, ale program zrealizowano, odwiedzając kopalnię bazaltu w Krzeniowie, legendarny łom wapieni wojcieszowskich w samym Wojcieszowie i miejsce pozyskiwania kopaliny skaleniowej w Karpnikach.

#### Rok 1994

Urokliwy Jarnołówki na Opolszczyźnie, u podnóża Gór Opawskich okazał się ciekawą bazą IV Seminarium. Dominującym akcentem obrad i dyskusji było wejście w życie pierwszej w historii, zupełnie nowej ustawy Prawo geologiczne i górnicze. Była w tamtym czasie ustawą nowoczesną, dostosowaną do reform ustrojowych po 1990 roku. Dziś wiemy, że obowiązywała, z licznymi i koniecznymi zmianami, do końca 2011 roku.

Z miejsca obrad nie było daleko do świątynnych obiektów sesji terenowych. W Złotym Stoku podziwialiśmy formy udostępnienia starej kopalni rud arsenowych i miejsca wydobycia złota, dyskutowaliśmy na historycznych hałdach o odzysku złota z odpadów wydobywczych. O specyfice geologicznej obsługi kopalń mówiono na złożach łupków fyllitowych (Pokrzywna), bazaltów (Gracze), marmurów (Sławniowice) i magnezytów (Braszowice).

Trzy dni po zakończeniu seminarium zobaczyliśmy po raz pierwszy wzory nowych banknotów w związku z wchodzącą w życie po Nowym Roku – tak oczekiwaną – denominacją złotego (10 000 zł = 1 PLN). Kończył się okres wysokiej inflacji (wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w roku 1994 wyniósł 685,8%!). Średnia pensja krajowa wynosiła wówczas ponad 5,3 mln zł,

a – przykładowo – jajko kosztowało nie mniej niż 2 200 zł.

W mijającym roku Polska złożyła wniosek o przyjęcie do Wspólnoty Europejskiej.

### **Rok 1996**

To był rok, w którym w granicach RP żyło nas najwięcej w historii – 38,3 mln, a Wisława Szymborska została laureatką Nagrody Nobla w dziedzinie literatury, idąc w ślady Henryka Sienkiewicza i Władysława Reymonta.

V Seminarium postanowiono zorganizować wreszcie – i jest już tak do dziś – w porze majowej lub czerwcowej, sprzyjającej organizacji sesji terenowych oraz zwiedzaniu miejsc o znaczeniu geoturystycznym i historycznym. Trzebieszowice, przy drodze Kłodzko – Łądek Zdrój, z zabytkowymi zespołami pałacowymi i dworskimi, były doskonałą bazą wypadową do Nowego Waliszowa i Romanowa (marmury i wapienie dolomityczne) oraz Rybnicy Leśnej (złoże melafirów).

Organizatorzy odnotowali obecność 100 uczestników. Od tego roku modyfikujemy naczelne hasło seminarium. Do chwili obecnej brzmi ono: Metodyka rozpoznawania i dokumentowania złóż kopalin oraz geologicznej obsługi kopalń.

### **Rok 1998**

Od ponad roku najważniejszym aktem prawnym jest Konstytucja RP, uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe 2 kwietnia 1997 roku.

Nasze seminaria opuszczają pierwszy raz Dolny Śląsk. Dziesięciolecie idei seminarium obchodzimy w Krynicy – Zdroju, niewątpliwej perle uzdrowisk karpackich, w Beskidzie Sądeckim. Hasłami obrad są nowe wyzwania w dokumentowaniu złóż w okresie przemian gospodarczych, niekonwencjonalne metody dokumentowania i międzynarodowa klasyfikacja zasobów. Sesja terenowa na szczycie Jaworzyny Krynickiej (1114 m npm) była zorganizowaną najwyżej w historii seminariów. W pobliskim kamieniołomie w Wierchomli omawialiśmy specyfikę dokumentowania i gospodarki złożem na przykładzie piaskowców magurskich. Nowością „obrad” w górach był pokaz kartowania złóż z użyciem GPS. Nie zapomnieliśmy o węglowodorach karpackich i odwiedziliśmy „matecznik” górnictwa naftowego – muzeum w Bóbrce. A wydarzeniem kulturalnym podczas jednego z wieczorów, wielkim wzruszeniem artystycznym był recital śpiewającego poety i kompozytora, współtwórcy krakowskiej Piwnicy pod Baranami – Leszka Długosza.

### **Rok 2000**

Jak ten czas leci! VII Seminarium, ostatnie w XX wieku, zawiązało do Osieczan koło Myślenic, 35 km od Krakowa. Dopisała frekwencja (miejsca noclegowe w ośrodku wypełniono w ... ponad 100%), pogoda, atmosfera obrad, sesji terenowych i spotkań przy grillu w ogrodach ... Podczas sesji referatowej sporo uwagi poświęcono ochronie złóż w warunkach gospodarki rynkowej. W terenie dominowały zagadnienia dokumentowania złóż kopalin skalnych o skomplikowanej budowie wewnętrznej (złoże Tenczyn) oraz problematyka geologiczna budownictwa wodnego w Karpatach (zwiedzanie

zapory na Rabie w Dobczycach, skąd pochodzi ponad połowa wody pitnej dla Krakowa).

Zachwyt uczestników wzbudził w pierwszy wieczór czerwcowy występ Aloszy Awdiejewa, świetnego kabareciarza, aktora i piosenkarza. Jedynie większych emocji i doznań mógł dostarczyć wówczas koncert grupy Scorpions grany pod Krakowem przed publicznością szacowaną na ok. 700-800 tys.

W kraju nastąpił koniec produkcji „malucha” (po 26 latach). Od poprzedniego roku Polska była członkiem NATO, a po niemal ćwierćwieczu utworzono 16 województw (było 49) i przywrócono pośredni szczebel administracyjny – powiaty.

### **Rok 2002**

Po dwóch latach powróciliśmy do Osieczan. Znów świetna atmosfera, 30 zgłoszonych referatów na VIII Seminarium i ogromne zainteresowanie sesją terenową. Odwiedziliśmy Ziemię Krzeszowicką, a tam rozległe kamieniołomy dolomitu w Dubiu i porfiru w Zalasie. Nie mogło zabraknąć opowieści o dawnej eksploatacji innych cennych kopalin: marmurów dębnickich, kruszców ołowiu i srebra oraz węgla kamiennego. Niezwykła georóżnorodność tej krainy wynika ze skomplikowanej budowy geologicznej, gdzie zaledwie w promieniu 10 km od Krzeszowic występują twory o znaczeniu surowcowym: dolomity i czarne „marmury” dębnickie dewonu, wapienie dolnokarbońskie, piaskowce i zlepieńce z pokładami górnokarbońskiego węgla kamiennego, wylewne skały wulkaniczne permu (porfiry, melafiry, diabazy) oraz towarzyszące im tufy i tufity, triasowe dolomity kruszczośne z rudami Pb - Zn - Ag, wapienie jurajskie z krzemieniami, ily miocenijskie z gipsami (wody mineralne Krzeszowic!), a nawet eksploatowane niegdyś martwice wapienne. W takich miejscach rozmowy o poszukiwaniu, rozpoznawaniu i dokumentowaniu złóż oraz gospodarki złożami utwierdzają nas w przekonaniu o randze i pięknie zawodu geologa.

A podczas uroczystej kolacji w Osieczanach wystąpił najslawniejszy tego typu w Polsce Balet Form Nowoczesnych AGH.

Kilka tygodni później Ojciec Święty Jan Paweł II konsekrował Bazylikę Bożego Miłosierdzia w krakowskich Łagiewnikach. To była ostatnia, ósma pielgrzymka Papieża – Polaka do Ojczyzny.

### **Rok 2004**

1 maja tego roku Polska przystąpiła do Unii Europejskiej.

Miesiąc później uczestnicy IX Seminarium zawitali w strony kujawskie, do malowniczo położonego nad Jeziorem Ostrowieckim Wiktorowa. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się sesje terenowe w tej części kraju. Duże wrażenie wywarły wizyty w kopalni wapieni na ogromnym złożu Barcin – Piechcin – Pakość oraz w otworowej kopalni soli w Górze. Dyskutowano o możliwościach podziemnego magazynowania węglowodorów płynnych w byłych kopalniach soli. Zwiedzono atrakcyjne obiekty uzdrowiskowe Miasta na Soli – Inowrocławia.

**Rok 2006**

X Seminarium połączono z jubileuszem 70-lecia urodzin i zbliżającą się 50. rocznicą pracy naukowej Profesora Marka Niecia. Obradowano w pięknie położonym hotelu nad Zalewem Chańcza – zbiornikiem retencyjnym na Czarnej Staszowskiej, na ziemi świętokrzyskiej.

Podczas obrad Profesor – Jubilat mówił z wielką pasją o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości geologii górniczej, a późniejszych serdeczności ze strony zebranych pod adresem Jubilata nie brakowało do końca seminarium.

Szczególną formą uczczenia pamięci zmarłego w poprzednim roku Papieża Jana Pawła II było przypomnienie zatrudnienia młodego Karola Wojtyły, w latach niemieckiej okupacji hitlerowskiej, w kamieniołomie na krakowskim Zakrzówku. Dziś to miejsce jest fantastycznym przykładem poksplatacyjnego krajobrazu geologicznego.

Sesję terenową zorganizowano w kopalniach Jurkowiec i Budy, gdzie omówiono aktualne problemy (nowe doświadczenia i potrzeby) dokumentowania złóż kopalni węglanowych we wschodniej części Gór Świętokrzyskich. Niektórzy uczestnicy zapamiętali jednocześnie konieczność pchania uszkodzonego autokaru (w końcu zapalił!). Zwiedzanie ruin tamtejszego zamku Krzyżtopór w Ujeździe kończyło X – a więc jubileuszowe seminarium.

**Rok 2008**

Po raz pierwszy zaprosiliśmy uczestników naszych seminariów nad Bałtyk. Obradowaliśmy na gdańskiej Wyspie Sobieszewskiej, a szczególnie „pracowite” były sesje terenowe w rozległej nadmorskiej okolicy. XI Seminarium odbywało się pod hasłem „Dokumentowanie i ochrona złóż kopalni (z okazji 100-lecia idei ochrony złóż)”.

Pasjonujące było poszukiwanie złóż bursztynu i pokaz eksploatacji metodą otworów hydraulicznych (Gdańsk – Stogi). We Władysławowie dowiedzieliśmy się o wykorzystaniu gazu ziemnego ze złóż bałtyckich, w Chłapowie widzieliśmy węgle brunatne w klawie i słyszeliśmy o zabezpieczeniu klawie przed erozją, a w Orlem – Wejherowie przedstawiono eksploatację kredy jeziornej i torfu oraz problemy rekultywacji wyrobisk. Ponure wrażenie wywarł widok opuszczonych obiektów zaniechanej w latach 80. ubiegłego wieku budowy elektrowni atomowej w Żarnowcu.

Duża atrakcyjność miejsca obrad i sesji terenowych oraz świetna atmosfera dyskusji skłoniły wielu uczestników do złożenia organizatorom propozycji zorganizowania kolejnego seminarium w roku przyszłym, „nawet w miejscu na końcu świata”.

A świat wchodził w globalny kryzys finansowy (szczyt w latach 2008 – 2009). W lipcu tego roku dolar kosztował w kantorach 2 złote, euro – 3,2 zł, a z naszych portfeli zniknęły „książeczkowe” dowody osobiste.

**Rok 2009**

Mimo dostrzeganego na całym świecie wielkiego kryzysu, udaje się nam naruszyć porządek seminariów odbywanych co dwa lata i organizujemy XII Seminarium w Czarnej, w Bieszczadach. Spotykamy się w gościnnym, bardzo wygodnym ośrodku, a w organizacji wspomaga nas Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA – O/Sanok.

W tym roku poczuliśmy zapach karpackiej ropy ze złoża Łodyna w Górach Słonnych, odwiedziliśmy Husów, gdzie znajduje się podziemny magazyn gazu, a urok bieszczadzkiej krainy i jej walorów geologicznych poznaliśmy szukając „karpaccich diamentów” - i nie tylko - w kamieniołomach piaskowców istebniańskich i Igockich Rabe i Huczvice w obrębie ciekawej struktury zwanej łuską Bystrego. Z kolei specyfikę dokumentowania zagospodarowanego złoża piaskowców cergowskich (kartowanie geologiczne, wspomaganie geofizyczne, opróbowanie złoża rozciętego wielopoziomowym wyrobiskiem) poznaliśmy na złożu w Lipowicy, w Beskidzie Dukielskim.

Ten rok przyniósł w kraju zniesienie obowiązkowej służby wojskowej (oby nie trzeba było do tego wrócić), zwróciliśmy też uwagę na zakaz używania i dystrybucji termometrów rtęciowych.

**Rok 2011**

XIII Seminarium – i na mapie lokalizacji miejsc naszych spotkań kolejny odległy punkt. Wracamy nad morze, tym razem witamy uczestników w Międzyzdrojach, w hotelu nieodległym od popularnej Promenady Gwiazd („Alei Gwiazd”).

W dniach naszych obrad Sejm uchwała nowe Prawo geologiczne i górnicze, kończąc wiele lat dyskusji, nowelizacji i pomniejszych zmian ustawy z 1994 roku. W pierwszym dniu seminarium towarzyszył nam ówczesny główny geolog kraju Henryk Jacek Jezierski. Nowa ustawa weszła w życie 1 stycznia 2012 r.

Sesje terenowe zorganizowano na obszarze od Kamienia Pomorskiego i Wyspy Wolin po okolice Szczecina. Jak dokumentować torfy dyskutowaliśmy na złożu Cerkwica, o zasilaniu piaskiem plaż mówiono w Rewalu, oglądaliśmy oczami geologa klif w Międzyzdrojach, poznaliśmy złożę kruszywa naturalnego Słorkowo oraz podziwialiśmy bajkowe jeziora – Turkusowe w dawnym łomie wapieni i na koniec seminarium szczytów Szmaragdowe (miejsce wcześniejszej eksploatacji kredy i margli).

**Rok 2013**

To był rok, w którym pojawił się deszcz meteorytów na Uralu, kolejny wielki tajfun uderzył w Filipiny, a w Polsce doczekaliśmy się pierwszej wizyty ex-beatelsa Paula McCartneya i podniesiono nam wiek emerytalny.

XIV Seminarium odbyło się na Polesiu Lubelskim, w Urszulinie – ulubionym miejscu spotkań górników pobliskiej „Bogdanki”.

Wśród tematów obrad nowością były problemy etyczne w dokumentowaniu i zagospodarowaniu złóż. Dużo mówiono o Lubelskim Zagłębiu Węglowym, waloryzacji złóż kopalni skalnych Lubelszczyzny i Podkarpacia oraz o obszarach chronionych w LZW.

W ramach sesji terenowych wielką atrakcją był zjazd do LW „Bogdanka”, gdzie na głębokości około 1 000 metrów omawialiśmy bieżące problemy dokumentowania i gospodarki złożem. Niestety, nie wszyscy zainteresowani wizytą w kopalni zostali dopuszczeni przez lekarzy do zjazdu z przyczyn zdrowotnych... Wspaniałych wspomnień dostarczył pobyt w Poleskim Parku Narodowym obejmującym bagna, torfowiska, jeziora zakolowe i lasy, możliwe do zobaczenia na świetnej ścieżce przyrodniczej. Byliśmy także w ośrodku

ochrony żółwia błotnego (takim „żłobku i przedszkolu” odradzającej się populacji tych stworzeń). I zapamiętaliśmy, że wszędobylskie komary są tu chyba największe i najbardziej krwiopicze na świecie! Ot, Polesia czar...

### **Rok 2014**

Po raz drugi w historii reprezentacja Polski zdobywa tytuł mistrzowski w piłce siatkowej mężczyzn, a w Japonii trafia do sprzedaży pierwsze, produkowane seryjnie, auto na wodór.

Zapadła decyzja organizatorów: nasze seminaria będą się odbywać corocznie. Wybór padł na Augustów i XV Seminarium zawiąło w magiczne miejsce w pobliżu zachowanej w oryginalnym stanie śluz Przewięż na Kanale Augustowskim, pomiędzy jeziorami Studzienicznym i Białym Augustowskim. O suwalskich złożach rud Fe-Ti-V w rejonie Krzemianki dyskutowaliśmy w bazie rdzeni pochodzących z okresu rozpoznawania złóż. Niezwykle wrażenia przyniosła wizyta w ogromnej żwirowni na złożu Drahle. Tam i na złożu Racewo omawialiśmy problemy dokumentowania i eksploatacji złóż kruszyw piaskowo – żwirowych Polski północnej. O racjach ochrony przyrody rozmawialiśmy w Suwalskim Parku Krajobrazowym – wtedy pierwszym obszarze chronionym tego typu w Polsce. Trudno zapomnieć o zwiedzaniu meczetu i cmentarza mużulmańskiego z XVIII wieku w Kruszynianach oraz o rozmowach z Polakami tatarskiego pochodzenia. Podczas wieczornego spotkania towarzyskiego dobrze zintegrowanego towarzystwa śpiewano m.in. „Augustowskie noce” i „Beatę z Albatrosa”... Przy pożegnaniu z uczestnikami słyszeliśmy: „Tylko nie zapomnijcie o spotkaniu w przyszłym roku, może znów w sudeckiej krainie... obiecujecie?...”

Obietnicy dotrzyaliśmy.

### **Rok 2015**

Lasocin koło Pieszyc – miejsce obrad XVI Seminarium wybrano ze względu na bliskość wielu bardzo znanych i o dużym znaczeniu surowcowym złóż kopalin skalnych. Nie miałym zaskoczeniem zarówno dla organizatorów jak i uczestników był kompletny brak zasięgu. Ot, taki przymusowy odpoczynek od komórek. Z wielką pasją opowiadał o serpentynitach antygorytowych w Nasławicach i nefrytach Jordanowa Profesor Wiesław Heflik, wybitny geolog i petrograf z krakowskiej AGH. Zostaliśmy świetnie przyjęci i dobrze obsłużeni w kopalni migmatytów w Piławie Górnej. Ciekawie przedstawiono aktualny stan zagospodarowania złoża sjenodiorytów w Kośminie. Hasłem dyskusji podczas całego seminarium był dylemat, „spór” dokumentatorów i przedsiębiorców górniczych pt. „Dokumentacja geologiczna – potrzeba czy formalność”.

Niedługo po zakończeniu Seminarium, niespełna 35 km dalej, znów ruszają poszukiwania złotego pociągu, „Ida” P. Pawlikowskiego zdobywa Oskara, a w Warszawie otwierają II linię metra. Do kin „wchodzi” VII część Gwiezdných Wojen, księżyc całkowicie zaśnie Słońce, a zdjęcia Plutona przesyłane z sondy New Horizons są okrzyknięte mianem najbardziej niezwykłych fotografii.

### **Rok 2016**

Wspaniałe miejsce, wielkie wydarzenie – 80-lecie urodzin Profesora Marka Niecia, znowu „ukoronowanego” w uznaniu Jego gigantycznych zasług.

O tradycji i nowoczesności w dokumentowaniu złóż debatowaliśmy w świetnym Europejskim Centrum Edukacji Geologicznej Uniwersytetu Warszawskiego w Korzecku koło Chęcina. Amfiteatralna sala konferencyjna jest zlokalizowana na najniższym poziomie dawnego kamieniołomu, niektórzy uczestnicy próbowali „kartować ociosy sali...”.

Problemy geologicznej obsługi kopalń wapieni i dolomitów były treścią dyskusji w ogromnych wyrobiskach na złożach Trzuskawica i Józefka. O ochronie niezwyklego dziedzictwa geologicznego w rejonie chęcińsko – kieleckim rozmawialiśmy w malowniczo wpisanym w krajobraz nieczynnym kamieniołomie Korzecko oraz na Górze Zelejowej.

W tym roku mieszkańcy Wielkiej Brytanii podjęli w referendum decyzję o opuszczeniu UE („Brexitie”), a w Polsce wszedł w życie program „Rodzina 500 plus”.

### **Rok 2017**

Donald Tusk ponownie przewodniczącym Rady Europejskiej, a Polskę odwiedziła para książęca William i Kate.

XVIII Seminarium w Żaganiu nad Bobrem, na ziemi lubuskiej zorganizowano pod hasłem „Drogi i bezdroża modelowania złóż”. Dyskusje były jak zwykle zażarte i dotyczyły rozumienia terminu „modelowanie”, ale również m.in. stosowania kodeksu JORC w dokumentowaniu złóż. Absolutnym hitem seminarium była sesja terenowa na obszarze Światowego Geoparku UNESCO Łuk Mużakowa, zarówno po stronie polskiej jak i niemieckiej, tj. w rejonie przejścia granicznego Łęknica – Bad Muskau. Niezapomnianych wrażeń dostarczyły wielokilometrowe spacerunki w okolicy dawnej kopalni węgla brunatnego Babina i wizyta w Parku Głazów Narzutowych w Nochten, w saksońskiej części Łuku Mużakowa. Nie zabrakło również rozmów o ochronie środowiska na przykładzie czynnej niemieckiej kopalni węgla brunatnego.

### **Rok 2018**

W Polsce obchodzimy 100-lecie odzyskania niepodległości, odsłonięto Pomnik Ofiar Tragedii Smoleńskiej. Wchodzi w życie nowe prawo wodne i utworzono PGW „Wody Polskie”.

W urokliwej Spale na ziemi tomaszowskiej spotkaliśmy się na XIX Seminarium z myślą o dyskusji nt. racjonalności wykorzystania złóż kopalin i badań ich jakości. Oczekiwano z niecierpliwością na ważne wizyty w pobliskich kopalniach i atrakcje geologiczno – geoturystyczne. Z ogromnym zainteresowaniem przedyskutowano najważniejsze problemy dokumentowania i obsługi geologicznej na złożach piasków szklarskich i formierskich w Białej Górze i Smardzewicach. Poznaliśmy złożo chalcodonitów Teofilów koło Inowłódza, odwiedziliśmy legendarne Niebieskie Źródła, a także zeszliliśmy pod ziemię zobaczyć historyczną eksploatację piasków w Grotach Nagórzyckich. A ponieważ Spała jest znanym ośrodkiem sportu, rekreacji i wypoczynku, uczestnicy obrad rozgrywali w czasie wolnym mecze siatkówki o mistrzostwo seminarium...

### **Rok 2019**

Tragiczna śmierć prezydenta Gdańska Piotra Adamowicza (w roku 2008 był honorowym patronem naszego XI Seminarium).

Kolejne jubileuszowe XX Seminarium założyło swoją bazę wypadową w Mielcu, w Kotlinie Sandomierskiej, niedaleko od złóż siarki w północnej, brzeżnej części Zapadliska Przedkarpacciego. Dokumentowanie złóż siarki i specyfika eksploatacji otworowej metodą podziemnego wytapiania zdominowały dyskusje terenowe podczas wizyty w kopalni w Osieku. Oczywisty dla nas geologów związek złóż siarki z gipsami i siarczkowymi wodami mineralnymi potwierdziliśmy podczas spotkań w kopalni gipsu Leszcze i na ujęciach wód w rejonie Solca – Zdroju. Fascynującym przykładem zagospodarowania terenów po górnictwie siarkowym jest Jezioro Tamobrzeskie w miejscu dawnej kopalni odkrywkowej w Machowie, dziś znaczący, modny ośrodek rekreacji i wypoczynku. Ostatnim akcentem seminarium było zwiedzanie zabytków magicznego Sandomierza.

### **Rok 2020**

Pandemia COVID-19, wywołana przez koronawirusa SARS-CoV-2, przerwała cykl naszych seminariów. Przewidziane wcześniej obrady XXI Seminarium, na które zdążyło zapisać się wielu potencjalnych uczestników zostały odwołane. Jedyną pamiętką po nieodbytej konferencji pozostał numer 1/2020 „Górnictwa Odkrywkowego”, w którym opublikowano tekst Niccia, Szczepińskiego i Ślusarczyk o pokłosisi dotychczasowych seminariów oraz m.in. artykuł geologów ukraińskich na temat rozpoznawania i zagospodarowania nietypowych złóż bursztynu, eksploatowanych legalnie i nielegalnie na zachodniej Ukrainie.

### **Rok 2021**

Wróciliśmy. Jeszcze miejscami w maseczkach, ale gotowi na seminaryjne wyzwania. Zgodnie z planami sprzed pandemii zameldowaliśmy się na XXI Seminarium w Lublinie. Zgłoszono prawie 30 referatów i posterów, a ilość uczestników wróciła do poziomu z dawnych lat. W obradach uczestniczył główny geolog kraju Piotr Dziadzio. Z dużym zainteresowaniem oczekiwano wyjazdu na sesje terenowe. Bardzo spektakularnym wydarzeniem były odwiedziny w kopalni glaukonitu związanej z wydobyciem bursztynu w Niedźwiadzie koło Lubartowa. To pierwsza w Polsce i Europie kopalnia tego typu, a problematyka dokumentowania złóż bursztynu tam i w rejonie Górki Lubartowskiej fascynuje nie tylko geologów. W Kozłowieckim Parku Krajobrazowym na morenowej Wysoczyźnie Lubartowskiej zwiedziliśmy Muzeum Zamoyskich – Pałac Kozłówka w rozległym kompleksie pałacowo – parkowym. W trakcie zwiedzania Kazimierza Dolnego nad Wisłą i jego najatrakcyjniejszych obiektów geoturystycznych zwróciliśmy szczególną uwagę na miejsca dawnej eksploatacji opok.

Uczestnicy obrad zastanawiali się dokąd organizatorzy zabiorą ich na wieczorne grillowanie. Nie przypuszczali, że wyprawa nastąpi w miejsce nieodległe..., na dach wysokiego hotelu w centrum Lublina. Widok tego pięknego miasta „by night” pozostał na dobre w pamięci...

A bitcoin szaleje...

### **Rok 2022**

XXII Seminarium – to powrót na Dolny Śląsk, do „miedziowej” Legnicy. Hasłem obrad były „Tradycje i perspektywy poszukiwania i dokumentowania geologicznego złóż na Dolnym Śląsku”. W rzeczywistości tematyka sudecka i przedsudecka przeważała

w obradach. Podczas pierwszej sesji terenowej zapoznano się z kopalnią i zakładem przerobczym piasków szklarskich w Osiecznicy, w niecce północnosudeckiej oraz kopalnią surowca kaolinowego w Nowogrodźcu, gdzie dodatkową uwagę skupiły hałdy białego piasku i turkusowe (lazurowe?) jezioro. W pamięci uczestników pozostaną inne ważne obiekty geologiczne, między innymi Organy Wielisławskie – odsłonięcie porfirów (ryolitów) o strukturze słupowej. Sesję drugą poświęcono głównie poznaniu obszaru Legnickie Pole – Mikołajowice z tzw. „Złotym Lasem”. Rozmawiano o znaczeniu surowcowym regolitów w tym obszarze, w tym o wystąpieniach Au i REE w złożach okrucowych.

Świat pod wrażeniem śmierci Królowej Elżbiety II. W Polsce ogłoszono rok 2022 m.in. Rokiem Marii Konopnickiej i Ignacego Łukasiewicza. Na Odrze doszło do katastrofy ekologicznej.

### **Rok 2023**

Uczestnicy XXIII Seminarium zebrali się w Słoku, w „burowęgłowej” okolicy Bełchatowa. Po dniu obrad, następnego dnia wyjechali w północną część Jury Krakowsko – Częstochowsko – Wieluńskiej, o dużej georóżnorodności i sporym znaczeniu surowcowym, objętej Załęczańskim Parkiem Krajobrazowym. W rejonie Działoszyna odwiedzono jedną z kopalń surowca dla pobliskiej cementowni (złoża Niwiska – Górne Grądy). Duże zainteresowanie wzbudziło złoża trawertynu jurajskiego w Raciszynie. W ostatnim dniu Seminarium uczestnicy pojechali do KWB „Bełchatów”, gdzie zainteresowali się dokumentowaniem i wykorzystaniem kopalni towarzyszących złożu węgla brunatnego.

Sztuczna inteligencja podbija sieć – aplikacja Chat GPT - 100 mln użytkowników w ciągu 2 miesięcy.

### **Rok 2024**

Po 18 latach wróciliśmy nad Zalew Chańcza, do Korytnicy. Głównym tematem obrad plenarnych były kwalifikacje zawodowe w zakresie geologii, sylwetka geologa górniczego, etyka zawodowa oraz stan kształcenia kadr dla dokumentowania złóż i geologicznej obsługi kopalń. Obradom przysłuchiwał się główny geolog kraju Krzysztof Galos. Również inne tematy obrad były związane z dyskusją na temat oczekiwanych zmian w prawie geologicznym i górnictwie.

Tradycyjnie wielkim zainteresowaniem cieszyły się sesje terenowe. Fascynujące okazały się wizyty w kopalniach dolomitu we Wszachowie i w Janczycach oraz rozmowy o wszechstronnym wykorzystaniu złóż kopalni węglanowych w tym rejonie. Ciekawy był pokaz produkcji kostki brukowej w Wymysłowie. Cennym uzupełnieniem programu pierwszego dnia sesji było zwiedzanie Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi. A w dniu następnym zwiedziliśmy kopalnię iłłów ceramicznych w Oleśnicy, blisko Pacanowa słynącego z Koziołka Matołka.

Europa doświadczyła w tym roku katastrofalnej powodzi, która w Polsce objęła jej południowo-zachodnią część. Po pięcioletnim okresie odbudowy ponownie otwarto Katedrę Notre Dame w Paryżu.

### **Rok 2025**

Spotkanie w Wałbrzychu – dwudzieste piąte – odbywa się w czasie oczekiwania na bardzo pożądaną zmianę ustawy Prawo geologiczne i górnictwo. Jaka będzie?

Trochę historii na obrazkach



W oczekiwaniu na uczestników seminarium



Komitet organizacyjny na przerwie



W tym składzie już kilkanaście lat



Dostojny Jubilat w terenie i podczas obrad



Prezydium i wieczór z Artystą







Nasz teren

## Odrobina statystyki

Nasze seminaria są niezmiennie licznie odwiedzanym forum wymiany doświadczeń teoretyków i praktyków w zakresie metodyki dokumentowania złóż. W dotychczasowych 24 spotkaniach uczestniczyło łącznie prawie 2 200 osób, najczęściej 90 – 95 rocznie, od ponad 70 do 115 w poszczególnych miejscach. Po 37 latach od pierwszego seminarium dostrzega się oczywistą zmianę pokoleniową wśród uczestników obrad. Tylko nieliczni pamiętają seminaria z końca ubiegłego wieku.

W trakcie obrad wygłoszono około 500 referatów i komunikatów naukowych, nie licząc wystąpień osób wprowadzających w tematykę sesji terenowych i prezentacji poszczególnych punktów w terenie. Coraz większą popularnością cieszą się sesje posterowe gromadzące grupy dyskutantów roztrząsających często bardzo szczegółowe zagadnienia.

W latach 1988 i 1990 materiały I i II Seminarium opublikowało Wydawnictwo AGH, materiały VI w roku 1998 – Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, a od roku 1992 (III – V i VII – XXV) są drukowane w czasopiśmie naukowo – technicznym „Górnictwo Odkrywkowe” wydawanym przez „Poltegor – Instytut”. Wszystkie artykuły w „Górnictwie ...” są recenzowane zgodnie z wytycznymi MNiSW. Niestety, w ostatnich latach, w pogoni za punktami, autorzy wielu cennych wystąpień unikają publikacji w niesłusznie niskopunktowym „Górnictwie Odkrywkowym”. To zjawisko tzw. punktozy wymusiło konieczność dodatkowego drukowania od roku 2019 abstraktów wszystkich referatów dopuszczonych do prezentacji na seminariach.

## Zamiast zakończenia...

... chcemy po prostu podziękować wszystkim za spotkania na szlakach naszych dwudziestu pięciu seminariów.

Mieliśmy szczęście, a było to pod koniec XX wieku, że grupa geologów z krakowskiej AGH z Profesorem Markiem Nieciem na czele dogadała się z wrocławską ekipą IGO „Poltegor – Instytutu” i trwamy w tej geologiczno – górniczej przyjaźni do dziś. Dziękujemy niestrudzonej Doktor Grażynie Ślusarczyk, która od przeszło trzydziestu lat rządzi skutecznie pracami komitetu organizacyjnego.

W zależności od bieżących potrzeb organizacyjnych, zwłaszcza w przygotowaniu sesji terenowych, współorganizatorami seminariów byli m.in. Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN w Krakowie, Państwowy Instytut Geologiczny (aktualnie PIG – PIB z oddziałami Dolnośląskim, Karpackim i Geologii Morza), Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (jeszcze nie w Orlen SA), Uniwersytet Warszawski, a początkowo też Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu. Pamiętamy również o licznych przedsiębiorcach górniczych, którzy przyjęli nas (nierzadko w dużych grupach) w swoich kopalniach, kamieniołomach, żwirowniach, zakładach przerobczych itp. Dziękujemy za wsparcie organizacyjne przedstawicieli organów administracji geologicznej i nadzoru górniczego.

Nie ma już w naszym gronie tak znamienitych autorytetów jak Profesorowie Ryszard Wyrwicki i Ryszard Uberman, odeszła od nas Doktor Joanna Specylak – Skrzypecka, która ponad dwadzieścia lat była w naszym Komitecie organizacyjnym. Ze smutkiem przyjęliśmy wiadomość o nagłym odejściu Dyrektora „Poltegor – Instytutu” dr hab. inż. Jacka Szczepińskiego.

Wspominając wszystkie seminaria nie żegnamy się. Jesteśmy ciągle w drodze, w batalii o lepsze dokumentacje geologiczne i projekty zagospodarowania złóż tworzone w środowisku przyjaznego prawa geologicznego i górniczego. Będziemy walczyć z przejawami nieefektywnej geologii „fotelowej”, geoignorancji i działań wątpliwych etycznie.

Chcemy ocalić od zapomnienia wszystko co nas łączyło i cieszyło. Pamiętacie? W naszej „podróży sentymentalnej” odżywa urok dolnośląskich, karpackich i świętokrzyskich kamieniołomów, zapach karpackiej ropy i przedkarpackiej siarki, smak wód mineralnych kilku polskich krain, przełykanie śliny w pędzącej setki metrów w dół klatce szybowej, piękno żwirowni, torfowisk, niezwykłych źródeł i przywróconych przyrodzie terenów poeksploatacyjnych, bogactwo przedziwnych form skalnych, grudki znalezionych bursztynów i ... trudno wyliczyć co jeszcze. Byliśmy razem w zamkach i pałacach, łemkowskich cerkwiach i meczecie, w nastrojowych uliczkach historycznych miast i miasteczek. Podziwialiśmy świeżą zielenią i kwiaty przełomu wiosny i lata oraz barwy jesieni w górach. Poznaliśmy nowe miejsca w parkach narodowych, krajobrazowych i rezerwach przyrody.

Organizując kolejne seminarium wyrażamy nadzieję, że nasze spotkania posłużą doskonaleniu sztuki geologicznej, w połączeniu ze sztuką górniczą w tradycyjnym znaczeniu tych pojęć. *Mente et malleo!*

Łacińska sentencja głosi: *Difficilis in otio quies (Bezczynność nie daje odpoczynku).*

Zostawiamy otwartą księgę naszego kalendarium ...

*Zestawienie referatów naszych seminariów z lat 1988-2025 znajduje się na stronie internetowej „Poltegor-Instytut” [www.igo.wroc.pl](https://www.igo.wroc.pl) w zakładce <https://www.igo.wroc.pl/pl/2025-kon> - Zestawienie referatów za lata 1988-2025.*